Sivas İnterdisipliner Turizm Araştırmaları Dergisi

ISSN: 2651-2742
2026 - Cilt: 9 Sayı: 1
Sayfa: 79-98.

Dergi Web Sitesi: http://sitadergisi.cumhuriyet.edu.tr/tr/

Gönderilme Tarihi: 21.10.2025 | **Kabul Tarihi: 30.12.2025**

Araştırma Makalesi (Research Paper)

TURİZMİN OLDUĞU BÖLGELERDE GERİ DÖNÜŞÜM UYGULAMALARININ SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ: AKÇAKOCA ÖRNEĞİ

Evaluation of Recycling Practices in Tourism Regions from a Sustainability Perspective: The Akçakoca Example

1. Aylin Yıldırım GÜLER* Düzce Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

2. Aslı ÖZTÜRK Düzce Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

3. Zeynep MESCİ Düzce Üniversitesi, Turizm Fakültesi. Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü

Özet

Turizm destinasyonlarında uygulanan geri dönüşüm aktiviteleri, çevresel kaynakların korunmasının yanında ekonomik ve sosyal sürdürülebilirliğin sağlanması için de önemli bir öğe olarak değerlendirilmektedir. Bu kapsamda araştırmanın amacı, turizmin olduğu bölgelerde uygulanan geri dönüşüm faaliyetlerini sürdürülebilirlik açısından değerlendirmektir. Ayrıca katılımcıların kendi ülkeleri ile Akçakoca ilçesini kıyaslayarak geri dönüşüm konusunda nerede olduğunu belirlemek de amaçları arasında yer almaktadır. Bu doğrultuda çalışma, Akçakoca'da gerçekleştirilen bu uygulamaları inceleyerek çevresel, sosyal ve dolaylı olarak ekonomik boyutlarda sürdürülebilirliğe katkılarını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi uygulanmıştır. Araştırmanın örneklemini, Akçakoca ilçesini ziyaret eden yabancı turistler oluşturmaktadır. Elde edilen veriler betimsel analizi tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda; Akçakoca'da çevre ve geri dönüşüm konusunda olumlu adımlar atılmasına rağmen uygulamaların henüz sistematik bir düzene oturmadığı tespit edilmiştir. Aynı zamanda bulgular altyapı eksiklikleri ile birlikte halkın ve turistlerin çevre bilincini artırmaya yönelik çalışmalara ihtiyaç duyulduğunu ortaya koymaktadır.

* **Sorumlu Yazar:** yildirimaylin547@gmail.com

Önerilen Atıf: Güler, A. Y., Öztürk A. ve Mesci, Z., (2026). Turizmin olduğu bölgelerde geri dönüşüm uygulamalarının sürdürülebilirlik açısından değerlendirilmesi: Akçakoca örneği, *Sivas İnterdisipliner Turizm Araştırmaları Dergisi, 9*(1), 79-98.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik, Geri Dönüşüm, Akçakoca.

Abstract

Recycling activities implemented in tourism destinations are considered an important element for ensuring economic and social sustainability, in addition to the protection of environmental resources. In this context, the aim of this research is to evaluate recycling activities implemented in tourism regions from a sustainability perspective. Furthermore, it aims to determine where Akçakoca district stands in terms of recycling by comparing it to the participants' own countries. Accordingly, the study aims to reveal the contributions of these practices in Akçakoca to sustainability in environmental, social, and indirectly economic dimensions. A qualitative research method was applied in the study. The sample of the research consists of foreign tourists visiting Akçakoca district. The data obtained were analyzed using descriptive analysis techniques. The research results indicate that although positive steps have been taken in Akçakoca regarding the environment and recycling, the practices have not yet been systematically implemented. The findings also reveal a need for infrastructure deficiencies and efforts to increase environmental awareness among the public and tourists.

Key words: Sustainability, Recycling, Akçakoca.

1. Giriş

Turizm, tüm dünya genelinde kültürel etkileşim ve ekonomik kalkınmanın en önemli yapı taşlarından biri olarak görülmektedir. Ancak, hızla gelişen sanayileşme ve yoğunlaşan turizm faaliyetleri, beraberinde atık üretimini ciddi bir sorun olarak getirmiştir. Ayrıca, doğal kaynakların aşırı kullanımı sonucunda tahribatlar oluşmuş ve çevresel bozulmalar meydana gelmiştir. Özellikle turizm bölgelerinde belirginleşen çevresel baskılar, güncel dünya gündeminde yer alan sürdürülebilirlik kavramını turizm araştırmalarının merkezine taşımaktadır. Bu nedenle, turizm sektöründe uygulanacak sürdürülebilirlik yaklaşımı yalnızca doğal çevrenin korunmasını değil, aynı zamanda sosyal ve ekonomik dengelerin gözetilmesini de gerekli kılmaktadır.

Geri dönüşüm uygulamaları, sürdürülebilirlik anlayışının temel unsurlarındandır ve turizm sektörüne entegrasyonu kaçınılmazdır. Bu uygulamalar, çevresel kaynakların korunmasına katkı sağlamanın yanı sıra, atık kontrolünde etkin çözümler üretmekte ve toplumların çevre bilincini artırmaktadır. Bulunulan destinasyondaki geri dönüşüm faaliyetlerinin başarılı bir şekilde uygulanması hem çevre kirliliğinin azalmasına hem de turizm destinasyonlarının uzun vadede cazibesinin korunmasına yardımcı olmaktadır. Literatürde yapılan çalışmalarda, insanın karar verme sürecinde en etkin rol oynayan özelliklerin başında çevre etkileri, beklentiler ve ön yargılar gelmektedir. Bununla birlikte, bireyin karar verme sürecini, basmakalıp düşüncelerden çok, yaşadığı yerden uzakta edinilen gözlemler ve deneyimler şekillendirir. Bu deneyimler, kişinin yeniden döneceği veya ziyaret edeceği coğrafyaya yönelik yaklaşımını da önemli ölçüde etkilemektedir (Temurçin & Keçeli, 2015: 123).

Türkiye ve dünya genelinde hızla gelişen turizm sektörü, özellikle kıyı bölgelerinde yoğun çevresel baskılar yaratarak doğal yaşam alanları üzerinde tahribat riskini artırmaktadır (World Tourism Organization, 2023: 223). Bu durum, söz konusu bölgelerde insan kaynaklı zararları en aza indirmek için sürdürülebilirlik uygulamalarının önemini net bir şekilde ortaya

koymaktadır. Bu bağlamda, Karadeniz Bölgesi'nin önde gelen turizm merkezlerinden biri olan Akçakoca, sahip olduğu doğal ve kültürel zenginlikleriyle dikkat çekmektedir. Ancak, destinasyonun uzun vadeli sürdürülebilirliği, mevcut çevresel duyarlılık seviyesine ve geri dönüşüm sistemlerinin etkinliğine doğrudan bağlıdır.

Bu çalışma, turizm olduğu bölgelerde uygulanan geri dönüşüm faaliyetlerini sürdürülebilirlik açısından değerlendirmeyi ve Akçakoca örneği üzerinden mevcut durumun analizini yapmayı amaçlamaktadır. Araştırmada yabancı turistlerin görüşlerinden hareketle, geri dönüşüm uygulamalarının çevresel, sosyal ve dolaylı ekonomik boyutlardaki etkileri incelenmektedir. Böylelikle hem literatüre katkı sağlanması hem de yerel uygulamalara yol gösterici öneriler sunulması hedeflenmektedir.

2. TURİZM VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Sürdürülebilirlik terimi Latince "*sustinere*" sözcüğünden türetilmiştir. 1980'li yıllardan sonra literatürde sıkça yer almaya başlamış olan bu Kavram; doğal, sosyal, kültürel ve insan kaynaklarının korunarak devam ettirilmesini, desteklenmesini ve geleceğe aktarılmasını temel alan çok yönlü katılımcı bir yaklaşımı ifade etmektedir (Onions, 1964: 2095). Sürdürülebilirlik, 1980 tarihli BM Çevre Programı ve Dünya Koruma Stratejisi Raporu'nda, doğal kaynakların gelecek nesiller için korunarak aktarılması olarak açıklanmıştır (Arpacıoğlu Özdemir & Oğuz, 2018: 769). İlk kez 1987 yılında Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu tarafından hazırlanan ve Brundtland Raporu olarak da bilinen '*Ortak Geleceğimiz*' başlıklı raporda gündeme gelmiş, gelecek kuşakların kendi ihtiyaçlarını karşılayabilme haklarını tehlikeye atmadan, bugünün ihtiyaçlarını karşılamak olarak tanımlanmıştır (World Tourism Organization, 1998: 20). Sürdürülebilirlik kavramı, farklı disiplinlerde "varlığını koruma, destekleme, devam ettirme ve yeniden kullanılabilir kılma" gibi çeşitli anlamlara karşılık gelmektedir. Çok boyutlu ve dinamik bir yapıya sahip olması nedeniyle, kavramın içeriği sürekli gelişmekte ve literatürde üzerinde tam bir fikir birliğine varılamayan, koşullara göre değişkenlik gösteren bir yaklaşım olarak değerlendirilmektedir (Şen, Kaya & Alpaslan, 2018: 3). Dolayısıyla sürdürülebilirliğin literatürdeki tanımları değişse de yine genel kapsam ve anlam bakımından geleceğe yönelik planlama ve kaynak yönetiminde vazgeçilmez bir rehber niteliğinde olduğu anlaşılmaktadır.

Turizm sektörü, sürdürülebilirlik yaklaşımlarından doğrudan etkilenen alanlardan biridir. Doğal ve temiz bir çevreye ihtiyaç duyan turizm faaliyetleri, insanların yaşadıkları yerler dışına geçici olarak seyahat edip konaklamalarını kapsamakta ve çevre üzerinde karmaşık ve çok boyutlu etkiler yaratmaktadır (Bohdanowicz, 2006: 663). Sanayileşme, küreselleşme ve teknolojik gelişmelerin etkisiyle hızla değişen ve gelişen turizm sektörü, hızla gelişmesinin beraberinde getirdiği kaynakların kontrolsüz kullanımının turizmin geleceğini tehlikeye düşüreceği öngörüsüyle oldukça önem verilen sürdürülebilirlik anlayışını benimsemeye başlamaktadır **(**Akdu, 2019: 133). Turizmde sürdürülebilirlik yaklaşımı, turizmin gelişimiyle birlikte özellikle 1990'lı yıllardan itibaren önem kazanmaya başlamıştır (Çavuş & Tanrısevdi, 2000: 152). Dünya üzerindeki kaynakların azalması ve neredeyse tükenme noktasına gelmesi insanlarda sürdürülebilirlik bilincini ortaya çıkarmıştır. Dünyada olduğu gibi aynı durum Türkiye'de de çevre ve sürdürülebilirlik bilincinin ortaya çıkmasına neden olmuştur (Yıldız, 2012: 29). Sürdürülebilirlik kavramı 'Turizm' üzerine uygulandığında, gelen turistlerin bulunulan turizm destinasyonundaki kaynakların tahrip edilmeden, kirletilmeden ve kaynakları yok olma derecesinde kullanıp tükenmesine yol açmadan gelecek nesiller için de

devamlılığı olacak şekilde düzenlenmesi ve bırakılmasına "Sürdürülebilir Turizm" denilmektedir (Butler, 1980: 6). Sürdürülebilir turizm, bir destinasyonun benzersiz çekiciliklerini ve kaynaklarını koruyarak, gelecek nesillere aktarılmasını amaçlayan turizm yaklaşımıdır. Bu yaklaşım çerçevesinde, Dünya Turizm Örgütü (World Tourism Organization, 2002) üç temel ilke önermektedir. Bunlar; Doğal ve biyolojik çeşitliliğin korunması, ev sahibi toplumların kültürel değerlerinin bozulmaması ve yerel halkın turizm faaliyetlerinden istihdam ve ekonomik fayda sağlamasıyla toplumsal yaşam standartlarının yükseltilmesidir.

3. TÜRKİYE'DE TURİZM VE GERİ DÖNÜŞÜM POLİTİKALARI

Turizm ve rekreasyon faaliyetleri, yüksek katılım ve yoğunluk sebebiyle önemli çevresel etkiler oluşturmaktadır. Özellikle atık üretimi, enerji tüketimi, sera gazı emisyonları ve doğal kaynakların kullanımı açısından sorun teşkil etmektedir. Küresel ısınma ve iklim değişikliği ise, insan kaynaklı faaliyetlerin yükselen emisyonlarından kaynaklanmakta ve ekosistemler üzerinde olumsuz sonuçlar doğurmaktadır. Bu bağlamda, sürdürülebilir atık yönetimi, turizm sektöründe kritik öneme sahiptir. Çünkü oteller ve konaklama tesisleri günlük olarak yüksek miktarda atık üretmekte ve bu durum çevresel sürdürülebilirliği ciddi şekilde tehdit etmektedir. Turizm işletmelerinde atık yönetiminin etkin şekilde uygulanması, çevresel korumayı desteklerken maliyetleri düşürmek, operasyonel verimliliği artırmak ve müşteri memnuniyetini geliştirmek gibi uzun dönemli faydalar sağlamaktadır (Kiš, Jovičić, Kalambura & Guberac, 2021: 274). Türkiye'de atık yönetimi 1930'lardan itibaren yasal düzenlemelere konu olmuştur ve bu uygulama belediyelere bırakılmıştır. Başlangıçta Sağlık Bakanlığı'nın sorumluluğunda olan politika belirleme görevi günümüzde Çevre ve Orman Bakanlığı'na devredilmiştir. Yetki ve sorumlulukların çok sayıda kuruma dağılması, çevre politikalarının oluşturulması ve uygulanmasında koordinasyon sorunlarına neden olmaktadır (T.C. Sayıştay, 2007: 9). 1930'lu yıllardan itibaren çeşitli yasal düzenlemelerle ele alınmış ve 1983 tarihli Çevre Kanunu ile 1991 de yürürlüğe giren Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliği bu alanda temel çerçeveyi oluşturmuştur. Türkiye'nin taraf olduğu Basel Sözleşmesi doğrultusunda hazırlanan Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği (TAKY) 1995'te yürürlüğe girmiş, 2005 yılında ise AB müktesebatına uyarlanarak yeniden düzenlenmiştir. Bunun yanı sıra, Katılım Ortaklığı Belgesi (2000, 2003) ve Ulusal Program, AB'ye uyum sürecinde yol haritası niteliği taşımaktadır (İktisadi Kalkınma Vakfı, 2005: 30). Atıkların ekonomik değeri, doğal kaynakların sınırlılığı ile yakından ilişkilidir. Atık oluşumu üç temel aşamada gerçekleşmektedir: kaynak çekimi, üretim ve dağıtım süreci ile nihai tüketim (Knight, 2009: 3).

Türkiye'de atık üretimi ve yönetimi son yıllarda önemli bir artış ve dönüşüm süreci göstermektedir. 2024 yılı itibarıyla Türkiye genelinde imalat sanayi, maden işletmeleri, termik santraller, organize sanayi bölgeleri ve hane halkları dâhil olmak üzere toplam yaklaşık 120 milyon ton atık üretilmiştir. Bu miktarın 42,2 milyon tonu tehlikeli atık niteliğindedir (Türkiye İstatistik Kurumu, 2024). İmalat sanayi kaynaklı atık miktarı yaklaşık 24,4 milyon ton olup bunun önemli bir bölümü lisanslı tesislerde işlenmiştir. İmalat sanayi atıklarının %70,1'i lisanslı tesislere gönderilmiş veya satılmış, %12,1'i işletme bünyesinde geri kazanılmış, %10,8'i düzenli depolama tesislerinde bertaraf edilmiş, kalan kısmı ise yakma ve diğer bertaraf yöntemleriyle yönetilmiştir (Türkiye İstatistik Kurumu, 2024). Belediyeler tarafından toplanan kentsel katı atık miktarı 2024 yılında 32,3 milyon ton olarak kaydedilmiştir. Kişi başına düşen günlük ortalama atık miktarı 1,09 kg/kişi-gün düzeyindedir. Toplanan belediye atıklarının

%88,9'u atık işleme tesislerine, %10,9'u belediye çöplüklerine ve %0,3'ü diğer bertaraf yöntemlerine yönlendirilmiştir. Bu veriler, önceki yıllarda yaygın olan vahşi depolama uygulamalarının büyük ölçüde azaldığını ve düzenli depolama ile atık işleme tesislerinin yaygınlaştığını göstermektedir (Türkiye İstatistik Kurumu, 2024). Geri dönüşüm ve geri kazanım sistemlerinde etkinliğin artırılabilmesi için atıkların kaynağında ayrıştırılması kritik önem taşımaktadır. Bu kapsamda yürütülen Sıfır Atık Projesi ile birlikte belediye atıklarında geri kazanım oranı 2017 yılında %13 seviyesindeyken, 2024 yılı itibarıyla %36,08'e yükselmiştir. Sıfır Atık uygulamaları sayesinde milyonlarca ton geri kazanılabilir atık ekonomiye kazandırılmış, doğal kaynak tüketimi ve çevresel baskıların azaltılması yönünde önemli kazanımlar elde edilmiştir (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, 2025).

4. ATIK YÖNETİMİ VE GERİ DÖNÜŞÜM

Kullanım özelliğini yitirmiş ve ekonomik bir değere sahip olmayan materyaller, sektör ayrımı gözetilmeksizin atık olarak nitelendirilmektedir. Atık sınıflandırmasında ayrıştırma yapılırken üç temel başlık altında toplama yapılır: Katı, sıvı ve gaz atıklar. Atık oluşum sürecini tetikleyen pek çok neden bulunmaktadır. Bu nedenlerin başında; sanayi faaliyetlerinin yaygınlaşması, iklim değişikliği, nüfus artışı, kentleşme ve üretimin genişlemesi gelmektedir (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2015). Hızla artan dünya nüfusu ve buna eşlik eden insan ihtiyaçları, atık sorununun temelini oluşturmaktadır. Ortaya çıkan atık sorunu, çevre ve doğa kirliliğini beraberinde getirerek, mevcut insan sağlığını ve gelecek nesillerin durumunu olumsuz yönde etkilemektedir (Çimen & Yılmaz, 2012: 65). Mevcut kaynakların kontrolsüz ve düzensiz tüketimi, üretim ve tüketim döngüsünde atık miktarının artmasına yol açmaktadır (Read, 1999: 217). Çevre kirliğini önlemek ve doğayı korumak için ortaya çıkan atık miktarının en aza indirilmesi hedeflenmelidir. Ancak, atık miktarında düşüş yapılabilmesi için sorunun başına (üretim bandına) müdahale edilmesi, ekonomik büyümede yavaşlamaya yol açacağı için sürdürülebilir bir çözüm olarak görülmemektedir. Dolayısıyla azaltılamayan atıkların geri dönüşüm için işlenmesi hem çevresel sürdürülebilirlik hem de ekonomik fayda açısından kritik bir rol üstlenmektedir (Yüksel, 2020: 11). Geri dönüşüm ise, kâğıt, cam, plastik ve metal gibi yeniden değerlendirilebilir atıkların çeşitli işlemlerle ana maddeye veya ikincil ürüne dönüştürülerek üretim ve tüketim döngüsüne yeniden kazandırılması işlemidir. Bu sorunla mücadele etmek amacıyla bireyler bilinçlendirilmeli ve atık azaltmaya yönelik ayrıştırma ve geri dönüşüm faaliyetlerine teşvik edilmelidir (Bilgili, 2023: 193). Son yıllarda dünya genelinde belediyeler, kurumlar ve bireyler düzeyinde çeşitli atık yönetimi uygulamaları yürütülmektedir. Bu kapsamda geliştirilen "Sıfır Atık" Projesi, T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (2017) tarafından bütüncül bir çevre yönetim yaklaşımı olarak tanımlanmaktadır. Proje, kaynak israfını önlemeyi, mevcut kaynakları daha verimli kullanmayı, atık miktarını en aza indirmeyi ve geri dönüşüm yoluyla atıkları ekonomiye kazandırmayı amaçlamaktadır.

5. YÖNTEM

Bu araştırmanın amacı, turizmin olduğu bölgelerde uygulanan geri dönüşüm faaliyetlerini sürdürülebilirlik açısından değerlendirmektir. Bu doğrultuda çalışma, Akçakoca'da gerçekleştirilen geri dönüşüm uygulamalarını inceleyerek çevresel, sosyal ve dolaylı olarak ekonomik boyutlarda sürdürülebilirliğe katkılarını ortaya koymayı hedeflemektedir. Bu amaç doğrultusunda cevap aranan sorular şu şekilde sıralanmaktadır:

- Akçakoca ilçesinde geri dönüşüm uygulamaları nasıldır?
- Akçakoca' da sosyal sürdürülebilirlik bakımından yerel halkın geri dönüşüm uygulamalarına katılımı nasıldır?
- Çevresel sürdürülebilirlik ve geri dönüşüm uygulamaları yabancı turistlerin tekrar ziyaret etme niyetlerini nasıl etkilemektedir?
- Yabancı turistlerin Akçakoca'daki geri dönüşüm uygulamaları ile ilgili düşünceleri nasıldır?

Turizmin olduğu bölgelerde geri dönüşüm uygulamaları, çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması ve destinasyonların cazibesinin korunması açısından büyük bir öneme sahiptir. Bu nedenle, Akçakoca örneği üzerinden geri dönüşüm faaliyetlerinin değerlendirilmesi hem literatüre katkı sağlaması hem de yerel uygulamalara yol göstermesi bakımından önem arz etmektedir. Bu araştırmada nitel araştırma yöntemi uygulanmıştır. Nitel araştırma *"gözlem, görüşme, içerik analizi ve doküman analizi vb. yöntemlerin kullanıldığı, algı ve olayların doğal haliyle gerçekçi ve bütüncül bir şekilde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin takip edildiği araştırmalar"* olarak ifade edilmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2013: 45).

Araştırmada Veri toplama aracı olarak yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşme *"araştırmaya katılan bireylerin belli bir konuda duygu ve düşüncelerini anlatma etkinliği"* olarak tanımlanmaktadır (Karataş, 2017: 76). Görüşme formu Yıldız (2012), World Tourism Organization (1998) ile Sahilli Birdir vd., (2017)'nin çalışmalarından yararlanılarak oluşturulmuştur. Görüşme formunda toplamda 12 açık uçlu soru yer almaktadır. Bu doğrultuda hazırlanan görüşme formu iç yapı geçerliliğini sağlamak ve iletilebilirlik özelliğini arttırmak amacıyla turizm alanında uzman 3 akademisyen görüşüne başvurulmuş, geri bildirimler doğrultusunda görüşme formuna son hali verilmiştir. Açık uçlu görüşme sorularının hazırlanması aşamasında literatürden yararlanılmış, kayıt süresini ve görüşme sorularını içeren kılavuz hazırlanmıştır. Görüşme formu oluşturulduktan sonra, verilerin toplanabilmesi için gerekli olan etik kurul izin belgesi ve onayı Düzce Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu'ndan 30/09/2025 tarih ve 2025/454 karar sayı numarası ile etik kurul onayı alınmıştır.

Görüşme sırasında kullanılan açık uçlu sorular Tablo 1'de yer almaktadır. Görüşme yapılmadan önce katılımcılara araştırmanın amacı ve süreci hakkında bilgi verilmiştir ve anlaşılmayan alanlara açıklık getirilmiştir. Görüşmeler 01.08.2025-31.08.2025 tarih aralığında gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerde katılımcılardan izin alınarak ses kaydı yapılmıştır. Her bir görüşme yaklaşık olarak 15-25 dakika aralığında sürmüştür. Görüşmeler sırasında kayıt altına alınan ses kayıtları daha sonra her kelimesiyle yazıya aktarılmıştır. Aynı zamanda, görüşme notlarından alınan alıntılarda, görüşmeye katılım sağlayan bireylerin cümleleri, yazım kurallarına uydurmak amacıyla bile değiştirilmemiştir (Lewis, 2009).

Çalışmanın evrenini Akçakoca ilçesinde bulunan yabancı turistler oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini ise görüşme yapılmasına izin veren 10 yabancı turist oluşmaktadır. Araştırmaya katılım sağlayan bireylerin isimleri belirtilmeden; K1, K2, K3, K4… K10 kodları atanmıştır. Araştırmada güvenirliği ve geçerliliği sağlamak için araştırma süresi ve elde edilen verilerin analizi detaylı bir şekilde rapor edilmiştir. Aynı zamanda katılımcıların düşünceleri değiştirilmeden aktarılarak iç güvenilirlik sağlanmaya çalışılmıştır. Araştırmanın sınırlılığı, elde edilen verilerin evrene genelleme olanağının olmaması ile ilgilidir. Bu durumun en temel

nedenlerinden birisi nitel araştırmalarda ayrıntılı bir şekilde analiz yapılmasına olanak sağlayabilmek için katılımcı sayısının yetersiz olmasıdır (İlhan & Ekmekçi, 2025: 114; Yıldırım & Şimşek, 2013). Aynı zamanda görüşme sonunda elde edilen verilerin analizlerinin yapılabilmesi için yazılı hale dönüştürülmesi, araştırmacı bakımından zaman kısıtına neden olmuştur. Tablo 1 de görüşme soruları yer almaktadır.

Tablo 1: Görüşme Soruları

1.	Türkiye 'ye daha önce geldiniz mi? Eğer geldinizse hangi bölgeleri ziyaret ettiniz?
2.	Akçakoca'ya geliş nedeniniz nedir? Burada ne kadar süre kalmayı planlıyorsunuz?
3.	Kendi ülkenizdeki geri dönüşüm sisteminden bahseder misiniz? (Atık ayrıştırma, halkın katılımı, devlet politikaları vb.)
4.	Türkiye' de ve özelde Akçakoca'da kaldığınız süre boyunca geri dönüşüm uygulamaları hakkında neler gözlemlediniz? Akçakoca 'da olumlu bulduğunuz uygulamalar nelerdir?
5.	Geri dönüşüm açısından Türkiye ile kendi ülkeniz arasında hangi farkları gördünüz?
6.	Akçakoca'da yetersiz veya eksik bulduğunuz çevresel uygulamaları ve geri dönüşümle ilgili durumları açıklar mısınız?
7.	Konakladığınız otel, restoran, kafe veya plaj gibi alanlarda çevre dostu uygulamalar gözlemlediniz mi? Genel olarak Akçakoca'daki çevre ve geri dönüşüm farkındalığı hakkında ne düşünüyorsunuz?
8.	Bir turist olarak çevresel sürdürülebilirlik sizin için ne kadar önemli? Tatil tercihinizde bu faktörü dikkate alıyor musunuz?
9.	Akçakoca'nın çevreye duyarlılığı ve sürdürülebilir turizm açısından güçlü veya zayıf yönleri sizce nelerdir?
10.	Çevre uygulamaları yetersiz olduğunda bu durum tekrar ziyaret kararınızı etkiler mi? Akçakoca bu açıdan nasıl bir izlenim bıraktı?
11.	Türkiye ve özede Akçakoca' da geri dönüşüm ve sürdürülebilirlik uygulamalarının geliştirilmesi için neler önerirsiniz?
12.	Türkiye'deki çevresel farkındalık düzeyine dair genel değerlendirmenizi paylaşır mısınız?

Araştırma sonucu doğrultusunda elde edilen veriler betimsel analiz tekniği ile yorumlanmıştır. Betimsel analiz *"elde edilen verilerin önceden belirlenmiş veya araştırma sırasında ortaya çıkan temalar kapsamında özetlenip, yorumlanarak sunulması"* şeklinde ifade edilmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2013: 256).

6. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde turizm olduğu bölgelerde uygulanan geri dönüşüm faaliyetlerini sürdürülebilirlik açısından değerlendirmeye yönelik görüşme sonucunda katılımcılardan elde edilen veriler yer almaktadır. Araştırmanın bulguları doğrultusunda katılımcılara ait demografik özellikler Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2: Demografik Özellikler

Katılımcılar	Cinsiyet	Yaş	Görüşme Dakikası	Meslek	Yaşadıkları Ülkeler
Katılımcı 1 (K1)	Erkek	41	15	Geri Dönüşüm ve Sürdürülebilirlik Uzmanı	Avustralya
Katılımcı 2 (K2)	Erkek	29	23	Finans	Dubai
Katılımcı 3 (K3)	Kadın	30	18	Ev Hanımı	Kıbrıs
Katılımcı 4 (K4)	Erkek	41	18	Yazılım Mühendisi	Rusya
Katılımcı 5 (K5)	Erkek	38	21	Bilgisayar Mühendisi	Japonya
Katılımcı 6 (K6)	Kadın	34	23	Grafik Tasarım	Fransa
Katılımcı 7 (K7)	Kadın	47	25	Gıda Mühendisi	Almanya
Katılımcı 8 (K8)	Erkek	34	16	Yazılım Mühendisi	ABD
Katılımcı 9 (K9)	Kadın	60	25	Tasarımcı	İspanya

Katılımcı 10 (K10)	Erkek	38	22	Shopify Yönetim ve Satış Denetim	İsviçre

Tablo 2 incelendiğinde araştırmaya katılım sağlayan katılımcıların cinsiyet olarak dağılımına bakıldığında, 4 kadın, 6 erkek katılımcının yer aldığı görülmektedir. Katılımcıların yaşları 29-60 arasındadır. Katılımcılar genellikle 30'lu yaş aralığındadır. Katılımcılarla görüşme süresi yaklaşık olarak 15-25 dakika arasında değişmektedir. Meslek dağılımına bakıldığında ise katılımcılar farklı mecralarda çalışmaktadır. Katılımcıların yaşadıkları ülkeler ise çeşitlilik göstermektedir. Bu durum, katılımcıların farklı kültürel ve coğrafi deneyimlere sahip olduğunu göstermektedir. Kısaca araştırmaya katılım sağlayan katılımcılar cinsiyet, yaş, meslek ve coğrafi dağılım açısından çeşitlilik gösterdiğini ortaya koymaktadır. Bu çeşitlilik, araştırmanın bulgularının farklı bakış açılarından değerlendirilmesine imkân sağlamaktadır.

6.1. Katılımcıların Seyahat Deneyimi ile İlgili Bulgular

Katılımcıların Türkiye ve Akçakoca'ya yönelik seyahat deneyimleri değerlendirildiğinde; 10 katılımcının daha önce Türkiye'nin farklı şehirlerine seyahat ettiği görülmektedir. Katılımcılar seyahatlerinde 5 katılımcı İstanbul, 5 katılımcı Antalya, 2 katılımcı Bodrum, 2 katılımcı İzmir, 2 katılımcı Kapadokya, 2 katılımcı Samsun, 2 katılımcı Kuşadası, 1 katılımcı Ankara, 1 katılımcı Ordu, 1 katılımcı Nevşehir, 1 katılımcı Mardin, 1 katılımcı Kars, 1 katılımcı Bursa, 1 katılımcı Balıkesir, 1 katılımcı Alanya, 1 katılımcı Iğdır ve 1 katılımcı Bozcaada gibi bölgeleri ziyaret ettiklerini belirtmiştir. Katılımcıların Akçakoca'yı tercih etme nedenleri arasında 4 katılımcı doğa, deniz ve kültür birleşimi, 4 katılımcı huzurlu ve sakin tatil arayışı, 2 katılımcı doğa turizmi, 1 katılımcı Karadeniz kıyılarını görme isteği, 1 katılımcı sürdürülebilir turizm, 1 katılımcı kısa süreli gezi planı ve 1 katılımcı tasarımcı kimliğini Türk motifleriyle güncellemek ve renklendirmek yer almaktadır. Katılımcıların Akçakoca'daki kalış sürelerinin çoğunlukla 5–10 gün arasında değişiklik gösterdiği ortaya çıkarılmıştır.

Tablo 3: Katılımcıların Seyahat Deneyimlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular Yer Almaktadır.

Katılımcı	Katılımcı Yanıtları
K1	"…Bir kez daha geldim. İstanbul'da kısa süreli bir iş seyahatim olmuştu… Akçakoca'nın doğal yapısı ve kıyı şeridinin sürdürülebilir turizm açısından potansiyel taşıdığını duymuştum. Yaklaşık 5 gün kalmayı planlıyorum".
K2	"…İstanbul ve Bursa'yı ziyaret ettim… Doğa turizmi için geldim… ve geldiğim de keşfettiğim Karadeniz kıyıları oldukça dikkatimi çekti, 5 gün kalacağım".
K3	"…Balıkesir ve Antalya gibi bazı bölgeleri ziyaret edip sonra İstanbul'da çalışmak için geçici yerleşim kararı aldım... Akçakoca'ya geliş nedenlerimden en belirgin olanı yeni evlenmiş bir çift olarak buranın sakinliğini ve gelişmiş tatil şehirlerine göre oldukça sessiz ve huzurlu olduğu düşüncemizdir".
K4	"…Antalya ve Alanya'ya geldim. Ayrıca bir kere İstanbul'u ziyaret ettim. Karadeniz'e ise ilk kez geliyorum. Deniz tatilini daha sakin bir bölgede yapmak istedim. Büyük kalabalıklardan uzak, doğal bir yer arıyordum. Burada 5 gün kalmayı planlıyorum.
K5	"… Ankara, Ordu ve Kapadokya'ya gelmiştim…Türkiye'nin tarihi ve kültürel yapısını çok etkileyici buluyorum…Karadeniz kıyılarını merak ettiğim için Akçakoca'ya geldim. Deniz, doğa ve kültür birleşimini görmek istedim. Burada yaklaşık 10 gün kalmayı ve tüm doğayı keşfetmeyi planlıyorum".
K6	"…İzmir ve Antalya'yı ziyaret ettim. Geçen sene Bodrum ve Samsun sahillerinde kısa tatiller yaptım. Akçakoca'ya doğayla iç içe, sakin bir tatil yapmak için geldim. Özellikle deniz ve orman yürüyüşleri ilgi alanıma giriyor. Burada yaklaşık 8-10 gün kalmayı planlıyorum".
K7	"…Bodrum, Kuşadası, Mardin, Nevşehir ve son olarak ta Akçakoca'da bulunmaktayım... Akçakoca'ya geliş nedenim tatil amaçlı kısa süreli gezi planımın olması yaklaşık bir hafta kadar kalmayı planlıyorum".

K8	"…İstanbul, Antalya ve Kapadokya'yı ziyaret etme fırsatım olmuştu. Akçakoca'ya geliş sebebim hem Karadeniz kıyılarını görmek hem de doğa turizmiyle ilgilenmek. Burada yaklaşık 1 hafta kalmayı planlıyorum".
K9	"Antalya, Kars, Iğdır, Bozcaada, Kuşadası, Samsun ve şu an bulunduğum Akçakoca…Akçakoca da bulunmam tasarımcı kimliğimi Türk motifleriyle güncellemek ve renklendirmek. Kalma sürem şu an da net olmamakla birlikte bir hafta olarak düşünüyorum".
K10	"…İstanbul ve İzmir'i ziyaret etmiştim… Karadeniz bölgesini görmek istedim… Özellikle sakin, doğal ve kalabalık olmayan bir tatil arıyordum. Akçakoca bu nedenle ilgimi çekti. Burada yaklaşık 1 hafta kalmayı planlıyorum".

Tablo 3'e göre katılımcıların Akçakoca'ya yönelik seyahat deneyimleri farklılık göstermektedir. Katılımcılar genellikle Türkiye'nin farklı bölgelerine seyahatler gerçekleştirmiştir. Aynı zamanda katılımcılar Akçakoca'yı doğa, deniz ve kültür birleşimi ile sakin bir tatil arayışı sebebi ile tercih ettikleri belirlenmiştir. Yabancı turistlerin Akçakoca da kalış sürelerinin 5–10 gün arasında değişiklik gösterdiği görülmektedir.

6.2. Katılımcıların Kendi Ülkelerindeki Geri Dönüşüm Uygulamaları ile İlgili Bulgular

Katılımcılara kendi ülkelerindeki geri dönüşüm sistemleri hakkında sorular yöneltilmiş ve görüşleri alınmıştır. Katılımcıların kendi ülkelerindeki geri dönüşüm sistemlerine yönelik verdikleri yanıtlar incelendiğinde; K5, K7 ve K10 ayrıştırma ve geri dönüşüm sisteminin sistemli ve disiplinli şekilde olduğunu belirtmiştir. K1, K6, K8 ve K9 geri dönüşüm uygulamalarının daha kapsamlı şekilde olduğunu, atıkların ayrıştırılarak toplandığını ve belediyelerin bu uygulamaları desteklediğini ifade etmiştir. K4 ise büyük şehirlerde ayrıştırma sisteminin olduğunu ancak küçük şehirlerde yetersiz olduğunu vurgulamıştır. K5, K6, K8 ve K10 yerel halkın yüksek katılım sağladığını ifade etmiştir. K5, K7, K8 ve K10 ise geri dönüşüm sisteminin disiplinli şekilde uygulandığını, uymayanlara para cezaları verildiğini belirtmiştir. K2 geri dönüşüm yapılmayan atıkların enerji üretiminde kullanıldığını ifade etmiştir. K2 ve K3 atık getirme merkezinin bulunduğunu belirtmiştir. K5 ise ayrıştırma kutularının bulunmasının zorunlu olduğunu ve sıkı denetimler yapıldığını söylemiştir. K9 geri dönüşüm konusunda çeşitli programların olduğunu vurgulamıştır. Ayrıca K1 ve K2 geri dönüşüm ve atıklar için kendi ülkelerinin hedefleri olduğunu belirtmiştir.

Tablo 4: Katılımcıların Kendi Ülkelerindeki Geri Dönüşüm Uygulamalarına İlişkin Yanıtları

Katılımcı	Katılımcı Yanıtları
K1	"Avustralya'da geri dönüşüm sistemi belediye düzeyinde çok güçlü bir şekilde uygulanır. Her haneye üç farklı çöp kutusu verilir: Sarı kutu…Yeşil kutu… Kırmızı/siyah kutu… Deposit Scheme (CDS) adı verilen depozito iade sistemi vardır…Bu hem halkı teşvik ediyor hem de sokakların temiz kalmasını sağlıyor. Devlet, plastik poşetleri büyük ölçüde yasakladı ve tek kullanımlık plastiklerin azaltılması için hedefler koydu…".
K2	"Dubai 2030 yılına kadar kendine sıfır hedefi koymuştur. Şehirlerde plastik, cam, metal, kâğıt, elektronik ve organik atıklar ayrı ayrı toplanmaktalar. Birçok noktada ayrıştırma kutuları ve akıllı geri dönüşüm makinaları bulunmakta. İki yıl önce açılan atıktan enerji üretim tesisi geri günlük geri dönüşümü yapılamayan binlerce ton çöpü yakarak elektrik enerjisine dönüştürmektedir".
K3	"Belediyelerin cadde, park ve alışveriş merkezi gibi yerlere koyduğu renkli geri geri dönüşüm kutuları (mavi: kâğıt, sarı: plastik/metal, yeşil: cam, gri: evsel atık). Depozito iade…Atık getirme merkezleri, birçok belediye, elektronik atık, piller, yağ gibi özel atıkların getirilebileceği sabit merkezler kuruldu".
K4	"Rusya'da geri dönüşüm uygulamaları gelişiyor ama hâlâ yeterli değil. Büyük şehirlerde farklı atık kutuları var: plastik, cam, kâğıt ve evsel atık için. Ancak küçük şehirlerde bu sistem

	neredeyse hiç yok. İnsanların katılımı da farklı, gençler daha duyarlı ama yaşlılar pek önemsemiyor. Zaten şu anda savaş zamanı olduğu için devlet geri dönüşüm konusuna yeterli özeni gösteremiyor".
K5	"Japonya'da geri dönüşüm çok sıkı kurallarla yürütülüyor. Evlerde çöpler ayrıştırılarak toplanıyor: yanıcı atık, yanmayan atık, plastik, cam, metal ve kâğıt için ayrı günler var. Halk bu kurallara büyük ölçüde uyar çünkü sistem çok düzenli işliyor. Ayrıca devlet, şirketleri de geri dönüşüm konusunda zorunlu kurallarla denetliyor".
K6	"Fransa'da geri dönüşüm sistemi oldukça organize. Evlerde cam, plastik, kâğıt ve metal atıklar için ayrı çöp kutuları bulunuyor. Belediyeler düzenli olarak atıkları topluyor ve halkın katılımı oldukça yüksek. Hükümet, okullarda ve medyada sıkça çevre bilincini teşvik eden kampanyalar yapıyor".
K7	"Almanya' da geri dönüşüm ilk önce çekirdekte başlıyor yani evlerde ve iş yerlerinde atıkları ayrıştırmak zorunludur. Ayrıştırmadan atılan her atık için ciddi yıldırıcı cezalar mevcuttur. Üreticilerde bu sistemde oldukça büyük rol oynamakta... Bunların haricinde bir de depozito sistemi mevcuttur…Almanya da plastik ve cam şişeler çoğunlukla depozito ile satılır ve geri getirildiğinde depozito makinasına koyarak karşılığında belirli miktarda para ödemesi yapılmakta…".
K8	"ABD'de geri dönüşüm sistemi oldukça gelişmiştir. Çöp kutuları evlerde, iş yerlerinde ve sokaklarda ayrıştırılmıştır… Halkın büyük bir kısmı bu sisteme katılmaktadır. Devlet de geri dönüşüm politikalarını destekler ve belediyeler bunu sıkı şekilde uygular. Bu sisteme uymayanlar için yıldırıcı cezalar vardır".
K9	"İspanya'da hemen hemen her şehrinde sokaklara konulmuş farklı renklerde konteynerler bulunur, belediyeler bu konuda oldukça titiz davranmaktadır, atıkları düzenli olarak toplar ve ardından ayrıştırma merkezlerinde yeniden işlenir. Ülke çapında geri dönüşüm ile ilgili çeşitli programlar uygulanmaktadır".
K10	"İsviçre'de geri dönüşüm çok disiplinli bir şekilde uygulanır. Evsel atıklar için resmi, ücretli çöp poşetleri kullanılır… Kâğıt, karton, cam (renklerine göre), plastik şişeler (özellikle PET), alüminyum kutular, piller ve elektronik atıklar için ayrı toplama sistemleri vardır... Halk bu konuda oldukça bilinçli ve katılım çok yüksektir; çünkü uymayanlara para cezası verilir… Genel olarak devlet, belediyeler, işletmeler ve vatandaşlar arasında güçlü bir sistem akışı bulunmaktadır".

Tablo 4'e göre katılımcıların çoğunluğu kendi ülkelerinde geri dönüşüm sistemlerinin varlığını ve halkın yüksek katılım gösterdiğini ifade etmiştir. K5, K7, K8 ve K10 kendi ülkelerinde bulunan geri dönüşüm sistemlerinin çok disiplinli ve sıkı denetimlerle uygulandığını vurgulamıştır. K4 ise kendi ülkesinde geri dönüşüm uygulamasının geliştiğini ancak yeterli düzeyde olmadığını, büyük şehirlerde atık kutularının olduğunu, küçük şehirlerde ise geri dönüşüm uygulamalarında eksiklik olduğu ifade etmektedir. Devlet ve yerel yönetimlerin destekleyici ve denetleyici rolü katılımcılar tarafından olumlu olarak değerlendirilmiştir.

6.3. Katılımcıların Akçakoca'daki Geri Dönüşüm Gözlemleri ile İlgili Bulgular

Katılımcılara Akçakoca'da gözlemledikleri geri dönüşüm uygulamaları hakkındaki düşünceleri sorulmuştur. Katılımcılar Akçakoca'da geri dönüşüm uygulamalarının az olduğunu belirtmiştir. Bazı belediye uygulamalarını olumlu karşıladıklarını ifade etmişlerdir. Ancak altyapı eksiklikleri, sahil ve dere kenarında bulunan kirlilik, bilgilendirme tabelaların yetersiz olması, plastik kullanımının fazla olması ifade ettikleri sorunlar arasında yer almaktadır. Buna rağmen katılımcılar bazı işletmelerin cam, şişe, metal pipet gibi uygulamaların kullanılması, belediyenin başlattığı çevre dostu uygulamaların varlığı, otel ve

restoranda geri dönüşüm uygulamalarına dikkat edilmesini olumlu karşıladıklarını belirtmiştir.

Tablo 5: Katılımcıların Akçakoca'daki Geri Dönüşüm Gözlemlerine İlişkin Yanıtları

Katılımcı	Katılımcı Yanıtları
K1	"Türkiye'de genel çöp kutuları mevcut ama ayrıştırma kutuları yaygın değil. Akçakoca'da sahil boyunca bazı çöp kutuları vardı ancak geri dönüşüm için ayrı konteynerlere pek rastlamadım. Otelimde cam, plastik, metal ve piller için ayrı kutular vardı; bu olumlu bir detaydı… Türkiye'de altyapı ve depozito iade sistemi yok denecek kadar az. Sahillerde sigara izmaritleri dikkat çekici bir sorun. Çöplerin ayrıştırılmaması büyük bir eksiklik. Restoranlarda ve kafelerde tek kullanımlık plastikler hâlâ çok fazla. Belediyenin geri dönüşümle ilgili görünür kampanyaları ya da bilgilendirme tabelaları yeterince yoktu... Genel olarak Akçakoca'da çevresel farkındalık var ama sistematik değil".
K2	"Türkiye'de özellikle Akçakoca'da kaldığım süre boyunca geri dönüşüm kutularının bazı yerlerde olduğunu ama yaygın olmadığını gözlemledim. Otellerde ve belediyeye ait alanlarda ayrıştırma vardı ama yeterli düzeyde değildi. Sadece bazı işletmelerde plastik kullanımını azaltmak için cam pipet kullanımına geçildiğini gördüm…. Akçakoca'da plajlarda ve restoranlarda geri dönüşüm kutularının yetersiz olduğunu ve tek kullanımlık plastiklerin fazla olduğunu düşünüyorum…Ayrıştırma işlemi neredeyse yok denilecek kadar az yapılıyor... Oldukça fazla ürün israf ediliyor gerek gıda ürünleri olsun gerek temizlik ürünleri olsun".
K3	"…Ulusal seviyede entegre bir atık yönetim sistemi yok… Belediyenin yeni başlattığı "*Ben Bu Sokağı Temiz Tutuyorum* "uygulaması Akçakoca tatilimiz boyunca hemen hemen her işletmenin camında yer almaktaydı, bu durum çevre düzenlemesi olarak oldukça ilgimizi çekti. Geri dönüşüm konusunu Akçakoca dışına aktarırsak Türkiye geneline bakıldığında Kıbrıs'a kıyasla oldukça ilerlemiş durumda... Akçakoca'da sürekli yol çalışması olmasına rağmen kaldığım süre boyunca tüm yolların göçük ve çamur içinde olması ve plajların temizlik açıdan yetersiz bulmaktayım… Otel, restoran, kafe ve plajlarda çevre dostu uygulamaların sınırlı olduğunu gözlemledim... Genel olarak Akçakoca'da çevre ve geri dönüşüm farkındalığının henüz istenilen seviyede olmadığını düşünüyorum. Ancak bazı işletmelerin tek kullanımlık plastikleri azaltmaya çalıştığı ve atık yönetimine önem verdiği de görülmektedir".
K4	"Akçakoca'da sokaklarda çöp kutuları var ama geri dönüşüm için ayrı kutular çok az. Sahilde birkaç yerde plastik için özel kutu gördüm… Denizin temiz olması olumlu bir izlenim bıraktı… Türkiye'de sistemin daha sınırlı olduğunu gördüm. Ama Akçakoca'da halk çevreyi kirletmemeye dikkat ediyor... Ayrıca bazı küçük plajlarda atık kutusu eksikti. Kaldığım otelde odalarda "*havlularınızı yeniden kullanabilirsiniz*" şeklinde bir bilgilendirme vardı... Ancak restoranlarda ve kafeler de hâlâ tek kullanımlık plastik bardak ve pipetlerin çok fazla kullanıldığını gördüm... Genel olarak Akçakoca halkının çevreye saygılı olduğunu hissettim".
K5	"… Şehir içinde ve doğal çevrede yeterince çöp kutusu fark etmedim. Lakin bazı işletmelerde geri dönüşüm kutuları yer almakta... Türkiye'de geri dönüşüm kutuları sınırlı sayıda ve ayrıştırma sistemi daha basit. … Özellikle kıyı bölgelerinde plastik atıkların azaltılması için daha fazla önlem alınabilir. Ayrıca geri dönüşüm kutuları her yerde mevcut değil, tüm çöpler tek bir konteyner da toplanmakta... Otelde enerji ve su tasarrufu uygulamaları ile büyük şişelerde ürün kullanımı dikkatimi çekti. Restoranlarda bazı yerlerde cam sürahi ve yerel ürün tercihleri olumlu ama plastik ve tek kullanımlık ürün hâlâ yaygın. Plajda genel çöp kutuları vardı fakat ayrıştırılmış geri dönüşüm kutuları eksikti. Genel olarak çevre bilinci var fakat turistin kolayca katılabileceği net yönlendirmeler ve uygulamalar henüz yeterince yaygın değil".
K6	"Akçakoca'da sokaklarda çöplerin çoğu düzgün şekilde toplanıyor, özellikle bazı yerlerde plajlarda atık kutuları bulunuyor. Bazı otel ve kafeler de geri dönüşümlü malzemeler kullanıyor ve müşterileri bilgilendiriyor... Türkiye'de genel olarak geri dönüşüm bilinci var... Özellikle apartman ve konut alanlarında atık ayrıştırma daha düzensiz ve halkın farkındalığı bazı bölgelerde düşük olması dikkat çekiyor. Akçakoca'da geri dönüşüm uygulamaları sınırlı ve sistematik değil. Plajlar ve sokaklarda atık kutuları yetersiz, cam ve kâğıt gibi atık ayrıştırma seçenekleri çoğu yerde bulunmuyor. Bilgilendirme panoları ve farkındalık çalışmaları az... İşletmelerde bazı çevre dostu uygulamalar gözlemlense de tek kullanımlık plastik kullanımı hâlâ yaygın. Genel olarak Akçakoca'daki farkındalık iyi, ancak sistemin daha da yaygınlaştırılması gerekli".

K7	"…Akçakoca geneline bakmak gerekirse kesinlikle ayrıştırma olmadığı ve tüm sokakların rastgele atılan çöpler fark edilmekte. Olumlu olarak fark ettiğim tek şey belediyenin yeni başlattığı ceza uygulamaları…Türkiye' de ise bu durum maalesef ki üzücü bir tablo halinde sokaklarda devamlı çekirdek yiyen insanlar yerlere ve özellikle piknikten sonra ormanda bırakılan çöpler ayrıştırmadan atılan her şey kullan at ürünlerin özellikle plastiklerin fazla olması beni tatilim boyunca oldukça huzursuz etti…Konakladığım otelde dahil olmak üzere Akçakoca genelinde bazı çalışmalar yapılmaya başlanmış durumda lakin yeterli seviyede değiller. Geri dönüşüm üzerine oldukça geri kalmış durumdalar öncelikle halkın bilinçlendirilmesi ve gelen turistlere de aynı bilinci aşılamalılar".
K8	"Türkiye'de özellikle Akçakoca'da kaldığım süre boyunca geri dönüşüm kutularının her yerde olmadığını fark ettim. Ancak bazı otellerde ve belediyeye ait alanlarda atık ayrıştırma kutuları gördüm, bu olumlu bir gelişme... Türkiye'de ise daha çok gönüllülük esasına dayalı görünüyor. Devlet ve belediye kuralları cezai yaptırım içermediği için halk tarafından caydırıcı olmadığı gözden kaçmamakta... Kaldığım otelde çevre dostu uygulamalara yer verilmişti, örneğin havlu değişiminde misafirlerin tercihi soruluyordu, geri dönüştürülmüş kayıt havluları tercih eder miyiz ya da bitkisel şampuan ve diş macunu gibi özel seçeneklerimiz vardı. Ancak restoran ve kafelerde çevreye duyarlılık daha az hissediliyor. Genel olarak farkındalık artıyor ama henüz yeterli seviyede değil".
K9	"... Akçakoca'da ise bazı otel ve işletmelerde geri dönüşüm ile ilgili temel çalışmalara başlanmış olduğunu ve belediyenin bu çalışmalara kendi çapında destek verdiğini gözle görünür ölçüde dikkat çekmekte. Türkiye'de geri dönüşüm çalışmaları son yıllarda gelişme göstermeye başlamış olsa da altyapı ve farkındalık düzeyleri her bölge için yeterli değil… Türkiye de gezdiğim bölgelerde tüm atıkların (pilot bölgeler hariç) tek bir konteyner içinde toplandığı dikkatimden kaçmamakta. Akçakoca da kaldığım süre boyunca beni en rahatsız eden durumlardan birisi şehrin ortasından kanalizasyon sularının toplanıp denize akıtıldığı bir derenin bulunması… Belediyenin bu konu üzerinde hiçbir çalışma yapmaması ve bu kokuya hem kendi halkını hem de tüm turistleri maruz bırakması çok üzücü… Genel olarak anlatmak gerekirse geri dönüşüm farkındalığı gelişim aşamasında lakin henüz yeterli seviyede değil".
K10	"Akçakoca'da bazı sahillerde çöp kutularının bulunduğunu ve cam, plastik için ayrı kutular yerleştirildiğini gördüm, bu güzel bir uygulama... Ayrıca bazı kafelerde plastik pipet yerine kâğıt pipet kullanıldığını fark ettim… Türkiye'de ise bazı bölgelerde kutular olsa da herkesin bunları doğru şekilde kullanmadığını gördüm. Ayrıca bilgilendirme ve bilinçlendirme eksikliği göze çarpıyor. Özellikle sahil çevresinde zaman zaman plastik şişe ve poşet gibi atıklarla karşılaştım. Çöp kutuları var ama yeterli sayıda değil. Ayrıca otel ve restoranlarda organik atıkların ayrıştırıldığına dair bir uygulama göremedim. Konakladığım otelde odalarda enerji tasarrufu için kart sistemi vardı, bu güzel bir uygulama. Kafelerde plastik kullanımının azaltıldığını fark ettim. Genel olarak Akçakoca'da çevreye duyarlılık gelişmekte ama halkın katılımı daha düşük görünüyor".

Kısaca, araştırmaya katılım sağlayan katılımcılar Akçakoca'da çevresel farkındalığın gelişmekte olduğunu ifade etmiştir. Ancak geri dönüşüm uygulamalarının sistemli ve yaygın hâle getirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır.

6.4. Turistlerin Çevresel Duyarlılık ve Tercihleri ile İlgili Bulgular

Katılımcılara çevresel sürdürülebilirliğin tatil tercihlerindeki önemi, Akçakoca'daki çevre uygulamaları hakkındaki gözlemleri ve bu durumun tekrar ziyaret kararlarını nasıl etkileyebileceği sorusu sorulmuştur. Elde edilen verilere göre, turistlerin çoğunluğunun çevresel duyarlılıklarının tatil bölgesi seçiminde etkili olduğu belirlenmiştir. Katılımcılar, doğal çevrenin korunması, hijyen, atık ve çevre dostu uygulamaların destinasyonda varlığına önem vermektedir. Katılımcılar Akçakoca'nın temiz deniz ve doğal güzellikleriyle olumlu etki bıraktığını belirtmişlerdir. Buna karşın çevre duyarlılığının önemsenmemesi, hijyen, çevre düzenlemeleri, sürdürülebilirliğin ve geri dönüşümün başlatılmamasını olumsuz olarak karşıladıklarını vurgulamıştır. Aynı zamanda Akçakoca'nın geri dönüşüm, çevre bilinci ve sürdürülebilirlik uygulamalarının başlatılması gerektiğini belirtmiştir.

Tablo 6: Katılımcıların Çevresel Duyarlılık ve Tatil Tercihleri ile İlgili Gözlemleri

Katılımcı	Katılımcı Yanıtı
K1	"…Mesleğim gereği de tatil tercihlerimde çevre politikalarını dikkate alıyorum… Turistler için temiz çevre çok önemlidir. Akçakoca şu an olumlu bir izlenim bıraktı ama uygulamalar geliştirilmezse sürdürülebilir turizm açısından cazibesi azalabilir."
K2	"Çevresel sürdürülebilirlik benim için oldukça önemli, tatil yaptığım bölgelere daha sonrasında yeniden geldiğimde aynı ortamı bulmak isterim ve yenilenmiş temiz bir ortam olması benim için vazgeçilmezdir… kimse kirli ve atıklarla dolu bir yerde tatil yapmak istemez".
K3	"…Çevresel sürdürülebilirlik benim için oldukça önemlidir. Tatil yapacağım destinasyonu seçerken doğal çevreye verilen önem, atık yönetimi enerji tasarrufu gibi çevre dostu uygulamaların bulunduğu, durumları dikkatte alırım. Seçeceğim otelin çevre dostu olması konaklama yapacağım işletmede olmasını istediğim özelliklerdendir. Çevre uygulamalarının yetersiz olması yeniden ziyaret kararımı etkiler. Akçakoca doğal güzellikleriyle olumlu bir izlenim bıraksa da çevre düzenlemeleri ve hijyen oldukça fazla dikkat çekmektedir".
K4	"…Tatilde temiz bir deniz, doğal bir çevre istiyorum. Eğer bir bölge kirliyse oraya tekrar gitmeyi düşünmem…Doğal güzellikleri korumayan bir yere dönmek istemem. Akçakoca şimdilik iyi bir izlenim bıraktı ama sistematik uygulamalar artarsa daha cazip olur".
K5	"… Tatil tercihlerimde doğa dostu ve sürdürülebilir turizme önem veren yerleri seçmeye çalışıyorum. Bu hem çevre için hem de gelecek nesiller için önemli. Evet, çevre uygulamaları yetersiz olursa tekrar ziyaret kararımı etkileyebilir. Akçakoca güzel bir yer ama geri dönüşüm ve çevre bilinci biraz daha gelişirse daha çok tercih edebilirim".
K6	"Çevresel sürdürülebilirlik benim için oldukça önemli. Tatil seçimlerimde, otelin veya destinasyonun çevre dostu uygulamalara sahip olması kararımı etkiler. Evet, çevresel uygulamalar yetersiz olursa tekrar gelme olasılığım düşer. Ancak Akçakoca genel olarak temiz ve doğayla olumlu bir izlenim bıraktı; bu nedenle kısa süreli tatiller için tercih edilebilir bir seçenek".
K7	"…Çevresel sürdürülebilirlik benim için oldukça kritik bir noktadır. Bir yıl önce gelip gördüğüm bir ortamı bir sonraki gelişimde keşfedildiği için yeniden aynı şekilde bulamamak oldukça üzücü bir durum. Bu durum tek bir yönle toparlanır yerel halk başta olmak üzere ülke çapında eğitim başlatılmalı. Evet yeniden ziyaret kararımı etkiler. Akçakoca bende maalesef ki olumsuz bir etki bıraktı çevre duyarlılığının bu kadar önemsenmemesi ve her yerin bu kadar kirletilmesi çok üzücü".
K8	"…Çevresel sürdürülebilirlik oldukça önemli. Tatil tercihlerimde doğa dostu otelleri ve çevreye duyarlı bölgeleri özellikle tercih ediyorum. Çevre uygulamaları yetersiz olduğunda bu durum benim tekrar ziyaret kararımı etkiler. Akçakoca genel olarak güzel bir izlenim bıraktı ama çevresel açıdan daha fazla yatırım yapılması gerektiğini düşünüyorum…".
K9	"…Tatil yapacağım yerlerde çevre düzenlemesi, temizlik ve doğal güzellikler başlıca dikkatimi çeken unsurlardır+. Sonuç olarak kimse kirli bir plajda ya da denizde denize girmek istemez. Evet çevre uygulamalarının yetersiz olması kararımı oldukça etkilemektedir… Akçakoca turizme açık bir şehirde geri dönüşüm ve sürdürülebilirlik uygulamalarının başlatılmasının bu denli geç kalınmış olması çok üzücü".
K10	"…Özellikle doğa tatillerinde çevreyi koruyan destinasyonları tercih ediyorum. Hem doğal güzellikleri görmek istiyorum hem de o bölgelerin gelecek nesillere korunarak aktarılmasına önem veriyorum… Eğer çevre kirliliği çok olsaydı bir daha gelmeyi tercih etmezdim. Ancak Akçakoca genel olarak temiz bir yer izlenimi bıraktı. Küçük eksikler olsa da tekrar ziyaret edebilirim".

Tablo 6 da katılımcıların çevresel duyarlılıklarının tatil tercihleri üzerinde belirleyici olduğu görülmektedir. K1, K3, K4, K5, K6, K8, ve K10 Akçakoca'nın doğal güzellikleriyle ve temiz olmasıyla olumlu bir izlenim bıraktığını belirtmiştir. K2, K7 ve K9 çevresel eksiklikler, geri dönüşüm uygulamalarını başlatma konusunda geç kalınması ve çevre duyarlılığının önemsenmemesinin olumsuz bir izlenim bıraktığını vurgulamıştır. K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10 çevresel uygulamaların ve çevresel kirlilik olduğunda tekrar ziyaret etme niyetlerinin azalacağını belirtmiştir. K5, K6 ve K10 çevresel uygulamalar geliştirilirse tekrar ziyaret etme niyetlerini arttırabileceğini belirtmiştir. Kısaca katılımcıların tatil tercihlerini etkileyen faktörler; çevresel sürdürülebilirlik, hijyen ve çevre dostu uygulamalar olarak ortaya çıkmıştır.

Akçakoca'nın doğal güzelliklerinin olumlu bir izlenim bıraktığı tespit edilmiştir. Ancak çevresel farkındalığın arttırılması, düzenli ve sistemli uygulamaların geliştirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır.

6.5. Katılımcıların Akçakoca'nın Çevresel Sürdürülebilirlik Açısından Değerlendirilmesi ile İlgili Bulgular

Katılımcılara Akçakoca'nın çevresel sürdürülebilirlik açısından güçlü ve zayıf yönleri, mevcut uygulamalar ve çevresel farkındalık konusundaki düşünceleri sorulmuştur. Bu doğrultuda Akçakoca'nın doğal güzelliklerinin bozulmamış, deniz ve yeşil alanların bir arada olması, bazı işletmelerin plastik kullanımını azaltmaya yönelik attığı küçük adımlar, temiz deniz, halkın çevreye duyarlı olması, kültürel miras, temiz hava ve sessiz kasabaya sahip olmasının güçlü bir yön olarak belirtmiştir. Katılımcılar atık yönetimi yetersiz, sahillerde çöp sorunu, fazla plastik kullanımı, geri dönüşüm altyapısı, çevre koruması yetersizliği, atık ayrıştırma sistemleri, çevre dostu uygulamalar, sürdürülebilir turizm konusunda farkındalık, çevre bilinci eksikliği ve yetersiz geri dönüşüm kutularının olması konusunda eksiklikler bulunduğunu belirtmişlerdir. Katılımcılar Akçakoca'da depozito iade sisteminin uygulanması, ayrıştırılmış çöp kutularının sahil, otel, restoran ve meydanlarda yaygınlaştırılması, belediye tarafından bilgilendirme kampanyaları, yerel işletmelerin çevre sertifikaları almaya teşvik etme, çocuklara ve gençlere çevre bilinci kazandıracak eğitim programları, yemek israfının azaltılması, halk ve turistler için bilinçlendirme kampanyaları, otellerde atık ayrıştırma sistemleri kurulmalı, tek kullanımlık plastikler yerine geri dönüştürülebilir malzemeler teşvik edilmeli ve yerel yönetimler ile işletmeler iş birliği yaparak sürdürülebilirlik projeleri geliştirmesi şeklinde öneriler sunmuştur.

Tablo 7: Katılımcıların Akçakoca'nın Çevresel Sürdürülebilirlik Açısından Değerlendirilmesi ile İlgili Yanıtları

Katılımcı	Katılımcı Yanıtları
K1	"Doğal güzellikler hâlâ korunmuş, deniz ve yeşil alanlar bir arada. Büyük çaplı endüstriyel kirlilik yok bunlar bence güçlü yönleri. Zayıf yönleri ise atık yönetimi sistemleri yetersiz, sahillerde çöp sorunu var, plastik kullanımı fazla, geri dönüşüm kültürü oturmamış. Depozito iade sisteminin uygulanması. Ayrıştırılmış çöp kutularının sahil, otel, restoran ve meydanlarda yaygınlaştırılması. Belediyeler tarafından düzenli bilgilendirme kampanyaları yapılması... Yerel işletmelerin çevre sertifikaları almaya teşvik edilmesi. Çocuklara ve gençlere çevre bilinci kazandıracak eğitim programları arttırılmalı. Türkiye'de çevreye duyarlılık artıyor fakat günlük yaşam alışkanlıklarına tam olarak yansımamış...".
K2	"Akçakoca'nın en güçlü yanı vazgeçilemez bir doğal cazibesinin olmasıdır… Lakin çevre korumasının yeterince sağlanmaması geleceği için oldukça endişe verici bir durum. Doğanın korunması için daha fazla geri dönüşüm kutusu yerleştirilmesi, otellerde hijyen kuralı denilecek onlarca yemeğin çöpe dökülmemesi gerekli porsiyon küçültülmeye gidilmesi ve gerekli kişi başı porsiyon hesaplaması yapılmalı. Türkiye'de çevresel farkındalık gözlemlediğim kadarıyla giderek artıyor ama hala genel bir sürdürülebilir sistem ne yazık ki gözlemleyemedim".
K3	"Güçlü yön olarak sayabileceklerim sınırlı doğal güzellikleri korunmuş ve turizm için cazip bir ortam sunuyor. Bazı işletmelerin plastik kullanımını azaltmaya yönelik attığı küçük adımlar olması bilincinin olası oldukça etkileyici. Zayıf yönlerine değinmek gerekirse geri dönüşüm altyapısı ve atık ayrıştırma sistemleri yeterince gelişmiş değil, turistik işletmelerde çevre dostu uygulamalar oldukça yaygın değil, sürdürülebilir turizm konusunda farkındalık oldukça düşük yoğun geçen bir turizm sezonu olan bir bölgede sahil temizliğini kontrol edemiyorlar. Türkiye açısından bu konuda vatandaşların daha fazla bilinçlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum...".
K4	"Güçlü yönü doğası hâlâ çok bozulmamış, deniz temiz, sahil kalabalık değil. Zayıf yönü ise geri dönüşüm konusunda altyapı zayıf, ayrıca işletmelerin çevre bilinci daha güçlü olabilir. Akçakoca'da geri dönüşüm kutuları arttırılmalı ve düzenli boşaltılmalı. Otel ve

	restoranlarda tek kullanımlık plastikler azaltılmalı, cam veya yeniden kullanılabilir ürünler tercih edilmeli. Ayrıca halk ve turistler için basit bilinçlendirme kampanyaları yapılabilir…Türkiye'de çevre konusunda farkındalık artıyor, özellikle gençlerde bu çok net…".
K5	"Akçakoca'nın en güçlü yanı doğal çevresinin hâlâ büyük ölçüde korunmuş olması… Ayrıca halkın doğaya karşı genel bir hassasiyet taşıdığını hissettim. Zayıf yön olarak ise sürdürülebilir turizme yönelik sistematik planlama eksikliği göze çarpıyor… Akçakoca'da geri dönüşümün güçlenmesi için sadece kutu sayısını arttırmak değil, aynı zamanda eğitim, bilinçlendirme ve hareket kampanyaları da yapılmalı. Yerel halk ve turistlere yönelik atölyeler, çevre günleri veya sahil temizlik etkinlikleri düzenlenebilir... Türkiye'de çevresel farkındalık artmaya başlamış ama hâlâ gelişme aşamasında. İnsanların ilgisi var fakat sistem tam olarak oturmamış".
K6	"Akçakoca'nın güçlü yönleri yeniden gelişmeye başlayan bir turizm şehri olarak keşfedilmeyen ve keşfedilmeye açık oldukça fazla noktaları var… Zayıf yönü olarak gözlemlediklerim maalesef ki insanların çevre bilincinin ne demek olduğunu henüz bilememekteler yeterli eğitimin verilmesi şart. Plajlar ve sokaklarda daha fazla geri dönüşüm kutusu yerleştirilmeli, otel ve restoranlarda atık kullanımını azaltacak uygulamalar teşvik edilmeli. Halkın çevre bilincini arttırmak için eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yapılmalı… Türkiye'de çevresel farkındalık giderek artmakta ve gezip gördüğüm bazı şehirlerde oldukça iyi seviyede…".
K7	"Akçakoca doğal güzellikler ve kültürel miras açısından güçlü fakat çevre yönetimi ve sürdürülebilir turizm açısından açısından gelişmesi gereken çok fazlaca yönleri bulunmakta… Türkiye ve Akçakoca, doğal güzellikleriyle çok cazip ama geri dönüşüm altyapısı ve sürdürülebilir turizm uygulamaları geliştirilirse çok daha çekici ve çevre dostu bir destinasyon olabilir. Türkiye'de çevresel farkındalık artıyor fakat uygulamada yetersiz. Toplumsal alışkanlıkların değişmesi için daha uzun vadeli çalışmalara ihtiyaç var".
K8	"Akçakoca'nın en güçlü yanı doğal güzellikleri ve temiz havası. Ancak zayıf yönü, geri dönüşüm altyapısının yeterince gelişmemiş olmasıdır… Akçakoca'da geri dönüşüm sistemlerinin daha yaygın hale getirilmesi, plajlarda ve turistik alanlarda daha fazla geri dönüşüm kutusunun konulması önemli olacaktır…. Türkiye'de çevresel farkındalık giderek artıyor. Özellikle genç neslin bu konuda daha duyarlı olduğunu gözlemledim…".
K9	"Akçakoca'nın en güçlü yönü doğal güzelliklerinin oldukça fazla olması tarihi alanlar geniş sahilleri, sessiz bir kasaba olarak turizme oldukça açık bir hedef olmasıdır, bunun yanında olumsuz yönleri de bulunmakta temizliğine yeterince dikkat edilmeyen plajlar şehrin ortasından akan kirli dere yol kenarında bulunan yetersiz çöp kovaları bir turizm şehri olan Akçakoca'yı olumsuz etkilemektedir. Türkiye'de genel olarak dönüşüm konusuna yeni başlanmış olunsa da gelişmekte olduğu gözle görünür".
K10	"Akçakoca'nın en güçlü yanı henüz keşfedilmemiş doğasıdır ve bazı sahillerinin temizliğidir. Ayrıca bazı işletmelerde plastik kullanımının azaltılması olumlu bir adımdır. Ancak geri dönüşüm uygulamaları düzenli bir sisteme oturmamış, otel ve restoranlarda ayrıştırma kutuları bulunmamakta… Akçakoca'da geri dönüşüm kutuları arttırılmalı, otellerde atık ayrıştırma sistemleri kurulmalı, halk ve turistler için bilgilendirici afişler kullanılmalı, tek kullanımlık plastikler yerine geri dönüştürülebilir malzemeler teşvik edilmeli ve yerel yönetimler ile işletmeler iş birliği yaparak sürdürülebilirlik projeleri geliştirmelidir…Türkiye'de çevre farkındalığı artıyor ama henüz İsviçre seviyesinde değil…".

Tablo 7 de yer alan bulgulara göre, katılımcıların Akçakoca'nın doğal güzelliklerini güçlü bir yön olarak gördüğünü ortaya koymaktadır. K4, K5, K6, ve K10 çevre bilincinin yetersiz olduğunu ve bilgilendirmeye yönelik eğitim, afiş ve kampanyalar düzenlenmesi gerektiğini vurgulamıştır. K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9 ve K10 çevresel uygulamaların yetersiz olduğunu ve geri dönüşüm altyapısının geliştirilmesi gerektiğini vurgulamıştır. K2, K5 ve K9 ise çevre koruma önlemlerinin arttırılması gerektiğini belirtmiştir. K5 çevresel farkındalığın artmasına rağmen uygulamaların sistemli olarak uygulanmadığını belirtmiştir. K10 ise yerel yönetimler ile işletmelerin iş birliği yaparak sürdürülebilirlik projeleri geliştirmesi gerektiğine dikkat çekmiştir. Kısaca Akçakoca'da geri dönüşüm farkındalığının artmasına rağmen sistemin hâlâ yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu kapsamda Akçakoca'nın doğal

çevresinin korunmasının güçlü bir yön olduğu ancak çevresel sürdürülebilirlik uygulamalarının geliştirilmesi gerektiği tespit edilmiştir.

7. SONUÇ

Turizm destinasyonlarında gerçekleştirilen geri dönüşüm aktiviteleri, çevresel kaynakların korunmasının yanında ekonomik ve sosyal sürdürülebilirliğin devam ettirilmesi için de önemli bir öge olarak değerlendirilmektedir. Turizm destinasyonlarında çevresel baskıların artış göstermesi, sürdürülebilirlik ve atık konularını önemli hale getirmektedir. Bu kapsamda geri dönüşüm uygulamalarının etkinliği ve yaygınlık göstermesi, çevresel koruma, yerel halk ve turist farkındalığı bakımından önemlidir. Bu doğrultuda araştırmaya katılan katılımcıların çoğunluğunun çevresel duyarlılığı tatil bölgesi seçiminde önemli bir unsur olarak gördüğünü göstermektedir. Araştırmanın bulgularına göre katılımcılar doğal çevrenin korunması, çevre dostu uygulamalar, hijyen, atık ve geri dönüşüm uygulamalarının varlığına önem verdikleri belirlenmiştir. Goldsmith & Goldsmith (2011) yapmış oldukları çalışmada geri dönüşüm gibi çevresel davranışların geliştirilmesinin eğitim ve bilgi verme amaçlı programlar ile başarılı olabileceğini belirtmektedir. Araştırma kapsamında geri dönüşüm bilgilendirme kampanyaları, çocuklara ve gençlere çevre bilinci kazandıracak eğitim programları, yerel halk ve turistler için bilinçlendirme kampanyaları yapılması gerekebilir sonucunu desteklemektedir.

Doğan & Yağmur (2017) kemer bölgelerindeki turizm aktivitelerinin sürdürülebilirliğine yönelik turist algılarını incelemiştir. Araştırmada sürdürülebilirlik boyutlarından çevresel, sosyo-kültürel, ekonomiklik ile bölgenin sürdürülebilirliği arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Bu araştırma, Akçakoca'nın doğal güzellikleri ve temiz deniziyle katılımcılar üzerinde olumlu bir izlenim bıraktığını ortaya koymaktadır. Aynı şekilde Grazzinin vd. (2018) tarafından yapılan araştırmada bekleyiş teorisi üzerinden otel müşterilerini geri dönüşüm politikalarını bakış açıları incelenmiştir. Araştırma bulgularını çevreye yönelik mesajları bulunan işletmelerin müşteriler açısından daha olumlu algılandığı tespit edilmiştir. Araştırma sonucuna göre çevresel ve sosyo-kültürel boyutların turistlerin destinasyonunun sürdürülebilirliği algılarına olumlu etki ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda katılımcıların bazı işletmelerin cam şişe, metal pipet ve tekrar kullanılabilir ürünlere yönelmesi, çevreye duyarlı uygulamalar sergilemesini olumlu yönde karşıladığı sonucuna ulaşılabilir. Bu durum, çevresel farkındalığın Akçakoca'da gelişmekte olduğunu, ancak daha sistemli ve yaygın bir uygulama sürecine ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir.

Katılımcı görüşleri çerçevesinde, Akçakoca'da çevresel farkındalık ve atık yönetimi uygulamalarında eksiklikler bulunduğu tespit edilmiştir. Katılımcılar özellikle geri dönüşüm sisteminin yetersizliği, altyapı sorunları, bilgilendirme tabelalarının eksikliği ve plastik kullanımının yaygın olduğunu dile getirmiştir. Özellikle sahil ve dere kenarındaki kirliliğin, katılımcılar üzerinde olumsuz bir izlenim yarattığı belirtilmiştir. Bu kapsamda Akçakoca' da bulunan eksiklik ve sorunların giderilmesi gerektiği sonucuna ulaşılabilir. Bu duruma yerel yönetim, turizm işletmeleri ve yerel halkın da dikkat etmesi gerekmektedir.

Katılımcıların çoğunluğu kendi ülkelerinde ayrıştırılmış atık toplama sistemlerinin bulunduğunu belirtmiştir. Ayrıca katılımcılar, yerel halkın geri dönüşüm uygulamalarına katılım gösterdiğini ifade etmiştir. Buna karşın katılımcılar Akçakoca'da altyapı ve depozito iade sisteminin az olduğuna vurgu yapmıştır. Bu kapsamda Akçakoca' da geri dönüşüm uygulamalarının gelişim göstermesi için depozito ve atık toplama sistemlerini sistemli ve

disiplinli şekilde uygulanması gerektiği sonucuna ulaşılabilir. Araştırma sonucunda ortaya çıkan atıkların toplanmasını sağlamak için yerel halkı teşvik edilebilecek düzenlemeler yapılabilir. Özbakır Umut vd., (2015) yapmış oldukları çalışma sonucunda geri dönüştürülebilir ürünlerin depozitolu olması ve tüketicinin bu tür ürünleri ayırarak maddi kazanç elde etmesi bu davranışın gelişmesinde yardımcı olabileceklerini tespit etmiştir. Bu tespit araştırma sonucunu desteklemektedir.

Alkan (2015), yapmış olduğu çalışmada Alaçatı bölgesinin sahip olduğu turistik çekiciliklerin sürdürülebilirliğinin incelenmesi için bir çalışma gerçekleştirmiştir. Araştırma sonucuna göre bölgenin kaynaklarının sürdürülebilirliği için özel sektör, kamu sektörü ve sivil toplum kuruluşlarının iş birliği çerçevesinde ortak düşüncelerinin önemli olduğu vurgulanmıştır. Mercan (2010), ise turizmin sürdürülebilir gelişiminin sağlanmasında yerel yönetimlerin kararlarının ve uygulamalarının önemini ortaya koymaya yönelik bir çalışma gerçekleştirmişlerdir. Çalışma sonucunda, turizmin sürdürülebilir gelişiminin sağlanmasında, gelişimin izlenmesi ve denetlenmesi ve bunun bir plan dahilinde gerçekleştirilmesinin gerekli olduğunu tespit etmişlerdir. Akçakoca'nın sürdürülebilir turizm açısından daha cazip bir destinasyon haline gelebilmesi için devlet, yerel yönetimler, işletmeler ve yerel halkın iş birliğiyle çevre dostu projeler geliştirmesi gerekmektedir. Ayrıca eğitim, atölye ve farkındalık kampanyalarının arttırılması; depozito sistemi gibi çevreye duyarlı uygulamaların hayata geçirilmesi ve atık yönetiminin sistematik olarak düzenlenmesi önem taşımaktadır. Bu tür adımlar hem çevresel sürdürülebilirliği güçlendirecek hem de destinasyonun uzun vadede rekabet gücünü arttırabilir. Yapılan araştırma kapsamında yerel yönetimlere, turizm işletmelerine, yerel halk, turistlere ve gelecekte yapılacak olan çalışmalara yönelik öneriler sunulmuştur. Bu öneriler aşağıda yer almaktadır;

- Sahil ve dere kenarındaki kirliliği önlemek için temizlik çalışmaları yapılabilir.
- Akçakoca da çevre bilgisinin arttırılabilmesi için bilgilendirme tabelaları çoğaltılabilir.
- Plastik kullanımını azaltmak için depozito sistemi uygulanmaya başlatılabilir.
- Otel ve restoranlarda plastik ürünler yerine tekrar kullanılabilir ürünler tercih edilebilir.
- Yerel halkın çevre bilincinin oluşması için eğitim, atölye ve seminer düzenlenebilir.
- Gençlere yönelik çevre bilincini oluşturulması için etkinliklerin düzenlenebilir.
- Yerel halk, işletmeler ve turistlerin çevreye bakış açılarının karşılaştırmalı olarak incelenebilir.
- Araştırmanın nicel yöntemlerle ve farklı örneklem üzerinden yeniden sınanabilir.

Araştırmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Bazı katılımcıların görüşmeye katılım sağlamak istememesi ve veri toplama sürecinde dil farklılıklarından kaynaklanan iletişim sorunları yer almaktadır. Aynı zamanda araştırma Akçakoca ilçesi ile sınırlıdır. Araştırma kapsamında 10 yabancı turist ile görüşme sağlanması da araştırmanın bir diğer sınırlılığıdır.

8. KAYNAKÇA

Akdu, S. (2019). Sürdürülebilir turizm gelişimi ve yaratıcı turizm. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, *10*(Ek Sayı), 132–139.

Alkan, C. (2015). Sürdürülebilir turizm: Alaçatı destinasyonuna yönelik bir uygulama. *Journal of Yaşar University*, *10*(40), 6692–6710.

Arpacıoğlu Özdemir, Ö., & Oğuz, H. İ. (2018). Sürdürülebilir kalkınma perspektifinden yoksulluk olgusu. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *11*(55), 769–781.

Bilgili, M. Y. (2023). Sıfır atık yönetiminin çevre etiği yaklaşımları açısından incelenmesi. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *75*(2), 190–209. https://doi.org/10.18070/erciyesiibd.1173752

Bohdanawicz, P. (2006). Environmental awareness and initiatives in the Swedish and Polish hotel industries. *Hospitality Management*, *25*, 662–682.

Butler, R. W. (1980). The concept of a tourist area cycle of evolution: Implications for management of resources. *The Canadian Geographer*, *24*(1), 5–12. https://doi.org/10.1111/j.1541-0064.1980.tb00970.x

Çavuş, Ş., & Tanrısevdi, A. (2000). Sürdürülebilir turizm ve yerel ölçekli bir sürdürülebilir turizm gelişme modeli önerisi. Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, 11(2), 149–159.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı. (2015). Atık yönetimi yönetmeliği. Resmî Gazete, 02 Nisan 2015, Sayı: 29314.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı. (2025). Sıfır atık ile geri kazanım oranı %36,08'e ulaştı. Erişim adresi: https://cygm.csb.gov.tr/sifir-atik-ile-geri-kazanim-orani-36-08-e-ulasti.-haber291288#:~:text=S%C4%B1f%C4%B1r%20at%C4%B1k%20y%C3%B6netim%20sistemine%20ge%C3%A7en,36%2C08'e%20y%C3%BCkselmi%C5%9Ftir

Çimen, O., & Yılmaz, M. (2012). İlköğretim öğrencilerinin geri dönüşümle ilgili bilgileri ve geri dönüşüm davranışları. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 25(1), 63–74.

Doğan, O., ve Yağmur, Y. (2017). Yabancı turistlerin sürdürülebilir destinasyon algıları: Kemer destinasyonuna yönelik bir araştırma. Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 13(2), 487–506.

Goldsmith, E. B., & Goldsmith, R. E. (2011). Social influence and sustainability in households. *International Journal of Consumer Studies, 35*, 117–121.

Grazzini, L., Rodrigo, P., Aiello, G., & Viglia, G. (2018). Loss or gain? The role of message framing in hotel guests' recycling behavior. *Journal of Sustainable Tourism*, *26*(11), 1944–1966.

İktisadi Kalkınma Vakfı. (2005). *Türkiye'nin Avrupa Birliği çevre müktesebatına uyumu: Katılım Ortaklığı Belgesi ve Ulusal Program*. İstanbul, Türkiye: İKV Yayınları.

İlhan, G., & Ekmekçi, Z. (2024). Türkiye'de 2011–2023 yılları arasında stratejik halkla ilişkiler alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 7*(2), 109–125.

Karataş, Z. (2017). Sosyal bilim araştırmalarında paradigma değişimi: Nitel yaklaşımın yükselişi. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, *1*(1), 68–86.

Kiš, D., Jovičić, N., Kalambura, S., & Guberac, V. (2021). Sustainable waste management and the impact of the tourism sector on environmental pollution. *Agriculturae Conspectus Scientificus*, *86*(3), 271–276.

Knight, P. (2009). *Waste management and recycling: A three-stage approach*. London.

Lewis, J. (2009). Redefining qualitative methods: Believability in the fifth moment. *International Journal of Qualitative Methods*, *8*(1), 14.

Mercan, Ş. O. (2010). *Sürdürülebilir turizm kapsamında bölgesel planlama ve turistik ürün oluşumu: Altınoluk örneği üzerine bir araştırma* (Doktora tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü.

Onions, C. T. (Ed.). (1964). *The shorter Oxford English dictionary*. Oxford, England: Clarendon Press.

Özbakır Umut, M., Topuz, Y. V., & Nurtanış Velioğlu, M. (2015). Çöpten geri dönüşüme giden yolda sürdürülebilir tüketiciler. *CBÜ Sosyal Bilimler Dergisi, 13*(2).

Read, A. D. (1999). A weekly doorstep recycling collection, *I had no idea we could!*: Overcoming the local barriers to participation. *Resources, Conservation and Recycling, 26*(3-4), 217–249. https://doi.org/10.1016/S0921-3449(99)00008-7 eprints.kingston.ac.uk

Sahilli Birdir, S., Toksöz, D., & Yenipınar, U. (2017). *Sürdürülebilirlik kapsamında Yeşil Yıldız uygulamalarına yönelik tüketici algıları: Mersin örneği*. Gastronomi ve Kültür Turizmi temalı V. Ulusal ve Uluslararası Doğu Akdeniz Turizm Sempozyumu'nda sunulan bildiri, Gaziantep, Türkiye.

Şen, H., Kaya, A., & Alpaslan, B. (2018). Sürdürülebilirlik üzerine tarihsel ve güncel bir perspektif. *Ekonomik Yaklaşım, 29*(107), 1–47. https://doi.org/10.5455/ey.39101 avesis.aybu.edu.tr

T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü. (2017). *Sıfır atık el kitapçığı*. Ankara.

T.C. Sayıştay. (2007). *2007 yılı faaliyet raporu*. Ankara: Sayıştay Yayınları.

Temurçin, K., & Keçeli, K. (2015). Bir davranışsal coğrafya çalışması: Isparta şehri örneğinde uluslararası öğrencilerin kentsel mekân algısı. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, (36)*, 117–138.

Türkiye İstatistik Kurumu. (2024). *Atık istatistikleri, 2024*. Türkiye İstatistik Kurumu. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Atik-Istatistikleri-2024-54134

Wiastuti, R. D., Liawatimena, L., & Masatip, A. (2022). Behavioral intention and willingness to pay premium for green hotel concept: The role of trust and green hotel attributes. *International Journal of Sustainable Development and Planning, 17*(8), 2493–2501. https://doi.org/10.18280/ijsdp.170817

World Tourism Organization. (1998). *Guide for local authorities on developing sustainable tourism*. Madrid, Spain: World Tourism Organization. unstats.un.org

World Tourism Organization. (1998). *Guide for local authorities on developing sustainable tourism*. World Tourism Organization.

World Tourism Organization. (2002). *Tourism and poverty alleviation*. Madrid, Spain: United Nations World Tourism Organization.

World Tourism Organization. (2023). *Achieving the sustainable development goals through tourism: Toolkit of indicators for projects (TIPs)*. Madrid, Spain: World Tourism Organization (UNWTO). https://doi.org/10.18111/9789284424344 EconBiz

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9. baskı). Ankara, Türkiye: Seçkin Yayıncılık.

Yıldız, A. (2012). *Çevre yönetimi uygulayan yeşil otel işletmelerinde yeşil müşteri deneyimi üzerine bir araştırma* (Yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir, Türkiye.

Yıldız, A. (2012). *Çevre yönetimi uygulayan yeşil otel işletmelerinde yeşil müşteri deneyimi üzerine bir araştırma* (Yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Yüksel, M. (2020). *Geri dönüşüm neden zor? Tüketici açısından geri dönüşüm önündeki engeller* (Yayınlanmamış doktora tezi). Gebze Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gebze, Türkiye.